

Številka 25
v Mariboru s pošiljanjem
na dan za celo leto 32 din.,
za leto 16 din., četiri leta
8 din. Izen Jugoslavije
84 din. Naročnina se pošlje
na upravitelstvo "Slovenskega
Gospodarja" v Mariboru,
Koroška cesta 5. Plačila se
doplačila do odprete. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefonski interurban št. 113.

Povprečna številka stane 1 50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru
Koroška cesta št. 5. Vred-
nost plačil se ne vračajo. Upor-
abljivo sprejema naročnik,
insere in reklamacije.
Cene inseratov po obse-
vu. Za večkratne oglašbe
primeren popust. Naročnik
reklamacije so pošiljati
proste.
Čekovni račun poštnega
urada Ljubljana št. 10.682.
Telefon Interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

25 številka.

MARIBOR, dne 18. junija 1924.

58. letnik.

Kakoršna načela, takšna dela.

Misli narekujejo dejanja. Zlo v mišljenju rodi zlo v delovanju. Dobra dejanja rastejo na stebli in na vejah dobre misli in poštenih načel. Kakor so dela posledica misli in načel, tako se v delih zrcali mišljenje in hotenje človekovo.

To velja za vse življenje človekovo. Velja za zasebno in javno življenje. Velja tudi za politično udejstvovanje. Treba je samo malo pogledati v svet, pa se takoj uverimo, kako tesen je stik in kako direkten je spoj med načeli in dejanji.

Italijanski fašizem.

V Italiji je pretekli teden — bilo je v torek — nenadoma izginil iz Rima državni poslanec Matteotti. Bil je glavni tajnik socialistične stranke, neizprosni nasprotnik fašizma, kojega je bičal z vso silo svoje velike zgovornosti. Bil je eden izmed najboljših govornikov opozicije. Za naslednji dan — sredo — je bil javljen za govornika v parlamentu. Fašisti so doznali, da namerava Matteotti ostro napasti korupcijo, ki se je že tudi pod fašistovsko vlado razpasla, ter da ima v svojih rokah neporušljive dokaze. S svojimi dokazi bi bil zadel tudi nekatere visoke osebe sedanje Italije. Matteottiju je bilo treba zapreti usta na vsak način. Ker ni šlo izlepa, ga je pet mož sredi rimskega mesta zgrabilo, vlekli so ga s silo na pripravljeni avtomobil, ga z največjo brzino peljali iz mesta in kakšnih 80 km daleč od Rima divjaško ubili s strelji iz revolverjev in z drugim orožjem.

Kulturni svet se zgraža nad tem strahovitim zločinom. Zastopnik naroda, ki vrši svojo nalogo ter hoče v imenu ljudstva govoriti resnico, se ubije, da ne more govoriti ter razkriti korupcije. Ves omikani svet se povprašuje z grozo in nevoljo, kako je mogoče, da se je med italijanskim narodom odprlo takšno brezno podivjanosti.

Ta grozni umor se je kot sklep porodil v glavah, polnih fašistovskih idej in v srcih, razbeljenih od fašistovskih strasti. Za fašizem ne obstoji peto božje zapoved: »Ne ubijaj!« Fašisti so si izbrali mesto Mozesa, božjega poslanika, drugega učitelja in zakonodajalca. To je njihov rojak Nikolo Machiavelli (Makijaveli, † 1527), ki je v svoji knjigi »Il Principe« (Knez) učil, da je v politiki dovoljeno vsako sredstvo; dovoljeno je lagati, obrekovati, krasti, goljufati, ubijati, moriti, požigati, da se dosežejo politični cilji. Machiavellijev nauk je vrhovni poglavar italijanskega fašizma, gospod Mussolini sprejel kot svoj nauk in kot vrhovno načelo fašistovske politike. Zvesti svojemu vrhovnemu načelu so fašisti napadali ljudi, ki so bili in so drugega mišljenja, jih pretepali, ranili in morili, njihove

domove rušili in njihovo lastnino pokončevali. Tako so Italijo dobili v svojo oblast ter jo z istimi sredstvi hočejo ohraniti v svoji pesti.

Fašisti v Sloveniji.

Pri italijanskih fašistih so hodili v šolo tisti elementi, ki po fašistovskem vzorcu nastopajo in razgrajajo po drugih državah, tudi v kraljevini SHS. Da se iz takega mišljenja ne more roditi drugo, nego nasilnost proti drugim, morenje in paljenje, smo videli v Trbovljah. Ako se naš narod zgraža nad takimi dogodki, kakor so se vršili v Trbovljah, in ako hoče, da se taki prizori ne pojavijo nikdar več, mora skrbeti za to, da iz njegovih vrst popolnoma izginejo fašistovska načela in nositelji takih načel.

Nasilni režim v naši državi.

Nasilnosti se v naši državi godijo pod vodstvom, odnosno z dopuščanjem sedanjega režima. Ta režim je narodu vsiljen, ker je proti njemu več kot polovica naroda. Ako bi se Pašičeva vlada pokazala sedaj v parlamentu, bi imela za sebe samo kakih 130 poslancev, proti sebi pa 180. Zato se je parlament zatvoril in ljudski zastopniki morajo molčati. Pašič je izposloval kraljevski ukaz, s katerim se je zasedanje narodne skupščine zaključilo, novo zasedanje pa napovedalo za 20. oktober. Toda Pašič niti tega noče več. On zahteva, da se naj doli takojšnji razpust parlamenta in razpis novih volitev, katere bo on sam vodil na svoj način. Umevno je, da bi podkupovanje in nasilje igrala še večjo ulogo nego pri volitvah v marcu 1923.

Pašičevi nazori.

Nasilno Pašičevo vladanje je posledica njegovih nasilniških in protidemokratskih nazorov. Letošnje spomlad je Pašič na zboru v bosanski Bjelini izpovedal načelo krvi, s katero se mora braniti država, kakor je sedaj urejena, torej centralistično in nasilniško. Izjavil je, da je treba protivnike njegovega režima s silo privedi do pokornosti. Načelo pravice in enakopravnosti je Pašiču popolnoma tuje. O kakšni enakopravnosti Hrvatov in Slovencev s Srbi noče niti slišati. Za njega postoji samo eden državni narod, in to so Srbi. Ko se je iz Francoskega vrnil ter prišel v novo državo SHS, je v Sarajevu izjavil značilne besede: »Srbski narod s tremi imeni.« Za njega torej ne postoji ne hrvatski narod in ne slovenski narod, marveč samo srbski narod.

To je velesrbsko pojmovanje naše države, ki je do bilo svojo zakonsko utemeljitev in oporo v centralistični ureditvi naše države in z njo združeni nadvlasti srbskega naroda nad hrvatskim in slovenskim narodom. Odtod zlo in nered v naši državi. Odtod borba slovenskega in hrvatskega naroda za enakopravnost in pravo samoodločbe.

VI.

Kako je Claytonov sin prvokrat obiskal kočjo svojega očeta in kaj je v njej našel.

Na svojih potovanjih je prišel Kršakov rod pogosto tudi na morskobal in k molčeči Claytonovi koči. Skrivnostna kočja je Trzana silno zanimala in dan vesolja je bil zanj, kadar so potovali k morju.

Hodil je krog kočje in jo ogledoval od vseh strani. Otipaval je trdne stene, gledal skozi zastirto okno, lezel na streho in našel tam na svoje veliko začudenje votel štor — dimnik, ki o njem seveda ni vedel, kakim namenom da služi. Strmel je v njegove temne globine, pa se zaman trudil, da bi zagledal neznane čudeže, ki so se, tako je mislil, skrivali v nedostopni notranjščini kočje.

Njegova otroška domišljija je oživljala a kočjo s čudovitimi bitji in manj ko se mu je posrečilo da bi prodrl do njih, bolj ga je mučila radovednost.

Po cele ure je plezal po strehi in se trudil krog okna, da bi našel ali pa vlomil kje kako odprtino. Da ima kočja tudi vrata, tega do tedaj še ni opazil.

Par dni po dogodku s staro levinjo Saboro je Kršakov rod spet lovil ob obali. Koj je belokoži fantič zapustil čredo in se napotil h koči.

Solnce jo je jasno obsvetljevalo in že odaleč se mu je zazdelo, da je stena, ki je gledala proti njemu, sestavljena iz dveh delov.

Opazil je vrata in v glavo mu je šnila misel, da bi se tod morebiti dalo priti v kočjo.

Sam je bil, kakor navadno, če je šel h koči. Ni bila v dobrem spominu pri Kršakovem rodu, niso še pozabili na grmečo palico in na nesrečno usodo tistih, ki so se ji preveč približali. Claytonova kočja je bila pri

Zato ima Pašič v smislu velesrbskega nadvladstva edini odgovor in ta je: »Poskusili bomo s silo. Ako se Hrvati (seveda tudi Slovenci) ne udajo, pa naj gredo.« Ako se Hrvati in Slovenci nočejo pokoriti nasilnemu velesrbskemu režimu, naj se država razbije, naj se Hrvati in Slovenci od nje odcepijo. Čudimo se, da Pašič še ni zaprt. Ako so v naši državi protidržavni elementi, je to v prvi vrsti Pašič, ki pomenja s svojimi protislovenskimi in protihrvatskimi nazori za državo nevarnost prve vrste.

Pribečičevi pojmi.

V Pašičevem mišljenju tudi plava malik slovenskih demokratov, Svetozar Pribečič. V besedah poudarja neko jugoslovanstvo, v dejanjih pa podpira velesrbsko. Zato strastno pobija stremljenje slovenskega in hrvatskega naroda. Slovence odrekuje narodno enakopravnost s Srbi in Hrvati, ako se nočejo v narodnem oziru smatrati kot eden narod s Srbo-Hrvati. Na beograjskem zborovanju ne binkoštno nedeljo je izjavil, da Slovenci, kojih je samo eden milijon, ako se smatrajo kot poseben narod in ne kot isto s Srbi, ne morejo biti enakopravni z 12 milijoni Srbov in Hrvatov.

Iz te trditve sledi, da Pribečič pojmuje enakopravnost na isti način, kakor Nemci in Madžari. Kakor svojčas Nemci in Madžari dejansko niso pripoznali Slovencev in Hrvatov enakopravnosti, marveč jih tlačili in pritiskali kot narodne manjšine, isto usodo hoče Slovencev pripraviti »veliki in celoviti Jugoslovan« Svetozar Pribečič. Ta meglenoglavi »jugoslovanski« voditelj pozablja, da ima enakopravnost naroda svoj temelj ne v številu in moči naroda, marveč v narodnem pravu naroda kot takega. Čeprav je Srbov več kot Slovencev ter tudi razpolagajo z večjo silo nego mi, vendar zahtevamo enakopravnost s Srbi, ker smo narod, in to jugoslovanski narod ravno tako kot Srbi.

Pravo samoodločbe naroda.

Kot narodu nam pripada pravo samoodločbe. Ko je po zaključitvi narodne skupščine Jugoslovanski klub izdal svoj proglas na narod, je izjavil, da SLS ne prizna nobene ureditve države, ki ne zajamčuje ljudstvu pravo samoodločbe. Centralistični vlastodržci, bodisi radikali, bodisi samostalni demokratje, so se nad tem zgražali. Hlnavci se naj zgražajo nad rajnim ameriškim predsednikom Wilsonom, velikim apostolom prava samoodločbe. Wilson je kot najboljši tolmač svojih misli pravo samoodločbe tolmačil kot »vlado s privoljenjem vladanih.« V svoji poslanici kongresu Zedinjenih držav je dne 2. aprila 1917 izjavil, da se bori za demokracijo, za pravo onih, ki se podrejujejo vlasti, da imajo glas v svojih vladah. V pozdravu prvi ruski revoluciji poudarja Wilson, da se bori za svobodo, za samoupravo in neprisiljeni razvoj vseh na-

Kršakovemu rodu »na slabem glasu«, strašilo je v njej in ogibali so se je.

Mladi Clayton seve ni vedel, v kaki zvezi je njegovo življenje s skrivnostno kočjo. Kdo bi mu bil to tudi povedal?

Le to je opazil, da se Kršakov rod kočje boji. S sovražnimi klici in kriki so ga opominjali, naj ne hodi preblizu. Pa to so bili kriki in klici, kakršne je čul vsakikrat kadar se je bližala nevarnost. Več mu njegovi živalski tovariši niso znali povedati.

Seveda se ni zmenil za njihovo kričanje. Strah ga nikdar ni bilo. Uredil pa si je svoje obiske tako, da nikogar ni bilo blizu, kadar je šel h koči.

Tisti dan torej je šel naravnost nad vrata. Cele ure jih je ogledoval, pritiskal za kljuko in vlačil za klin, ki je molel iz deske.

In nazadnje je slučajno res prav potegnil, — vrata so zaškripala in se odprla njegovim začudenim očem.

Par minut je nepremičen stal na pragu. Ni si upal vstopiti. Ko pa so se mu oči na mrak navadile in ko se v koči nič ni genilo, je počasi in previdno vstopil.

Na tleh sredi sobe je ležal kostenjak, niti koščeka mesa ni bilo več na njem, le prepereli ostanki obleke so še viseli na kosteh. Na postelji je ležal drug tak kostenjak in v zibelki poleg njega tretji, pa čisto droben.

Za vse te sledove strahotne žaloigre iz davno preteklih dni se Trzan ni mnogo zmenil. Divje življenje v džungli ga je navadilo na take prizore, kostenjakov je ležalo dovolj po gošči, poginulih živali nihče ni pokopaval.

Veliko bolj ga je zanimalo pohoštvo in druge reči, ki jih je videl po stenah in po mizi. Vse si je podrobno ogledal, vse je otipal, orožje, knjige, papirje, obleko, kar je še ni uničil zob časa in vlažni zrak morskoga obrežja.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

(Dalje.)

12
Posebno stari, renčavi Tublat, Kalin, soprog, je mnogo trpel.

Smrtno je sovražil belokožega nebodigatreba, že parkrat se je zgodilo, da mu je Tarzan komaj odnesel pete v varne višine dreves. Zato je tudi Tublata že od nekdaj imel prav posebno na piki.

Svojo novo iznajdbo je seve koj poskusil na njegovem vratu. Ni bilo skoraj dneva, da ne bi završala nad Tublatovo glavo leteča pogubna zanka, ga podrla na tla in mu zadržila sapo. Le Kala ga je rešila, da ni že zdavnaj visel na veji.

Zaman je besnel Tublat, zaman je mikastila Kala svojega porednega najdenčka, sam glavar Kršak je zaman renče grozil, — Trzan jim je vsem kljuboval in uganjal naprej svoje nevarne burke, v brezmejno veselje vse mladeži, ki je sitnega, odurnega starca Tublata sovražila in z največjo zvedavostjo zasledovala zanimivo počenje belokožega tovariša.

Po Trzanovi glavi pa so se podile najrazličnejše misli —

Če je ulovil Tublata s svojo zanko, zakaj bi ne mogel uloviti tudi Sabore, levinje, in drugih sovražnih živali —?

In mislil je in koval načrte. Um se mu je bistril, obzorje se mu je širilo in naglo se je bližal trenutku, ko se mu je zasvetilo jasno spoznanje njegovega pravega, človeškega dostojanstva.

rodov, ker se ni eden narod ne sme siliti pod suvereniteto (vrhovno vladarstvo), pod katero ne želi živeti.

Zgražajo se naj ti centralistični hinavci nad Nikolo Pašičem iz leta 1883. Leta 1883 je v Srbiji pri volitvah v narodno skupščino z veliko večino zmagala radikalna stranka, ki je dne 21. septembra 1883 dala to-le protestno izjavo: »Mi podpisani poslanci radikalne stranke tukaj izjavljamo najslavesnejše in najodločnejše pred obličjem vsega sveta in kralja, da so naši volilci navdahnjeni z najtoplejšo željo in nepremagljivim prepričanjem, da je sprememba ustave v duhu svobode in narodne samoodločbe živa in nadvse nujna narodna potreba, o kateri se je ljudstvo preko svojih zastopnikov že tolikokrat in na razne načine jasno in odkrito izrazilo.« To izjavo je podpisalo 70 radikalnih poslancev s Pašičem na čelu.

Ali je Pašič s svojo stranko, ko je leta 1883 zahteval za notranjo ureditev srbske države pravo samoodločbe naroda, bil protidržaven element? Ali pa je to, kar je Srbom leta 1883 bilo dovoljeno, leta 1924 nedovoljeno Hrvatom in Slovencem?

Ozdravljenje države.

Sedajni vlastodržci izpovedajo protidemokratska in protiljudska načela. Zato so njihova dela slaba, škodljiva za državo in ljudstvo. Prišel pa bo čas, in upamo, da ni predaleč, ko si bo volja naroda priborila veljavo ter bo te vlastodržce pometla z vlasti. In prišli bodo možje, ki jim je demokracija, politična svoboda in ljudska samouprava resničen program mišljenja in delovanja. In takrat bo naša država ozdravela.

V občinah, kjer ni reklamacij in so volitve 10. avgusta,

jerok za vlaganje kandidatnih list od 16. do 25. junija.

To velja tudi za občine mariborskega okrajnega glavarstva.

Kmetijska dela v mesecu juniju

Članek »Kmetijska dela v mesecu juniju« se je zakasnil radi preobilice drugega gradiva in posebno še navodil za občinske volitve.

V bližini doma in pri živini. Popravljajmo kozolce in pripravljajmo ostrvi za sušenje detelje in sena. Kjer so po nalivih pota postala razrovana in neprehodna, jih je nasipati s prodcem in peskom. Pregledati je brvi in mostove, ali so za prevoz težkih tovorov sposobni. Posebno pozornost je obrniti cestam, ki vodijo od travnikov, da se izognemo neljubemu prevračanju s senom obloženih vozov. Pazimo na deco, da ne trosi in ne vživa nezrelih češenj, ki utegnejo povzročiti motenja v prebavilih.

Odpiral je omare in predale, kolikor se seve niso ustavljali njegovi nevednosti in neizkušenosti, segal je na police in začuden ogledoval lonce, sklade in žlice.

V nekem predalu je našel dolg dvorezen lovski nož in se je brž koj tudi urezal z njim v dlani. V svoji nevednosti je namreč prijel za list mestu za ročaj. Pa ni se mnogo zmenil za rano in kri. Imenitna misel mu je šinila v glavo, — poskusil je ostrino ob robu mize in kmalu je sekal z nožem naokoli, da so treske letele na vse strani.

Dolgo se je zabaval s to svojo najnovejšo »igračico«, pa nazadnje se je je naveličal, vrgel je nož po tleh, toda sklenil je, da ga vzame seboj v džunglo.

Lotil se je knjig.

Našel jih je mnogo. Claytona sta bila z njimi dobra založena. Saj sta računala, da preživita več let v kolonijah in vzela sta si knjige seboj, da bi si kratila čas z njimi, hotela pa sta tudi že poskrbeti za izobrazbo svojemu otroku.

Mladi Clayton je listal po knjigah in jih premetaval ter si zaman belil glavo, čemu da so take reči. Pri tem je našel v neki knjigi slike, lepe barvane slike, kakršne so po knjigah, ki jih otroci dobijo v dar za Božič ali pa Velikonoč.

Knjiga je bila abecednik s podobami. Vsako črko abecede je pojasnjevala slika, slika pa je predstavljala poleg tiskano besedo, ki se je začela z dotično črko.

Take abecednike dajejo pri nas otrokom že v zgodnji mladosti v roke, igraje se iz njih naučijo črk in branja.

Mladega brihtnega Claytona so slike seve silno zanimale, posebno ker je našel v njih vse polno obrazov, ki so bili podobni njegovemu. Goli so bili, oči so imele kakršne je on imel in, glej, tudi prav tak majhen, sestradan nos.

Pripust krav in telic je najbolje urediti tako, da povzročijo ob zeleni krmi spomladi, kar zelo ugodno vpliva na razvoj vimena in količino mleka, zlasti pri prvesnicah. Zategadelj so v pomladi storjena teleta tudi za pleme najsposobnejša. Napajanje telet je boljše, nego sesanje, ker moremo prehrano teleta točno regulirati. Prvo mleko po storitvi očisti telečji želodec od želodčne smole. Ako molzer o večje množine mleka, nego ga moramo sproti porabiti, tedaj storimo dobro, če ga predelamo v sir in maslo. Naše sirarstvo je še v povojih ter bi bilo treba spraviti ga na tisto stopnjo dovršenosti, kakor se nahaja na primer v Švici, Danski, Nizozemski itd. Malim pujskom pokladajmo razen ječmena in poparka iz otrobov tudi nekoliko lesenega oglja in zemlje, kar zelo prija njih zdravju in razvoju. V šestem tednu je rezati samce, ki jih ne maramo za plemenitev.

Če pitec pozno vale, tedaj rado primanjkuje potrebnih poljskih sadežev. Toplo in nepremokro vreme v juniju je za razvoj žitnega zrna velike vrednosti.

Kukavica po kresu če kuka,
Beda in glad v deželo priluka,
A toplo v juniju če dežuje,
Uljake in kašte napolnjuje.

V vinogradu. Kopajmo drugo kop, kjer se to ni zgodilo že v prejšnjem mesecu. Kopati je po možnosti v suhem vremenu, da lažje rahljamo zemljo in zatiramo nadležni plevel. Začnimo s pletvijo ali obiranjem v rodnih vinogradih, kakor hitro se pokaže ves nastavek. V vinogradih do vključno 4. leta je plevel, kakor tudi pri krajševanju vrhuncv opušcati, ako hočemo vzgojiti močno trsje. Pri vzgoji vinske trte je delati v prvih letih predvsem na mogočem razvoju trsa, česar pa ne dosežemo, ako ga držimo ob malem številu listja v času najbujnejše rasti. Pri pletvi odstranjujemo mladike, ki nimajo nastavka ali plodu in katerih v prihodnjem letu pri rezi ne rabimo niti za ločne, niti za reznike ali čepe. Ko je trs oplet, privežimo mladike h kolu ali na žico. Vezati je pravočasno, to je, predno so se mladike začele nagibati k tlom, s čemur pospešimo asimilacijo listja. Pri vezi odstranimo z nožem obenem tudi vse zalistnike ali panoge, ki so nastale do tega časa na mladikah. Najmočnejše zalistnike najdemo na mladikah, ki se niso nahajale v pokončni legi, kar opravičuje potrebo zgodnje vezi. Vezati je kolikor mogoče na rahlo, da zrak in svetloba morata dohajati v sredino trsa. — Listje in kabernike je čuvati pred povezanjem med mladike, ker bi sicer shirali in se posušili. Pred cvetom škropimo vinski trto vdrugeč, če je letina za razširjanje peronospore ugodna in sicer z 1 in pol odstotno raztopino modre galice. Z bosnapasto se niso dosegli povsod zadovoljivi uspehi. V tem času žveplamo tudi z žveplanim prahom ako nismo pridevali raztopini galice salojidina. Pokončujemo gozdnega sukača in trtnega zavijača.

V sadonosniku. Tudi v juniju imamo v sadonosniku dovolj posta. Toda žalibog ne moremo potrebnih opravil vsikdar pravočasno vršiti, ker imamo drugega dela največkrat čez glavo. V juniju je potrebno, da škropimo proti škrlupu in fuzikladiju z 1 odstotno raztopino modre galice in sicer jablane, češplje in hruške. Izmed živalskih škodljivcev nastopa najhuje listnata in krvava uš. K sreči se listna uš drži večidel mladega sadnega drevja — v drevesnicah, kjer je pokončavanje

Na vsu moč se je čudil Trzan. Pa neka misel mu je prišla.

Če je sebe našel v knjigi, ali ne bo našel tudi Kale, Kršaka ali pa starega Tublata —?

Pa zaman je iskal. Nobene take podobe ni bilo v knjigi.

Izprva je hotel slike pobrati iz knjige, pa ni šlo. Sele tedaj je spoznal, da niso žive, resnične svari, zaman pa je ugibal, kaj naj pomenijo.

Konji, voli, hiše, ladje, železnica in druge take slike mu niso ničesar pomenile, nikdar še ni videl takih reči. Čudil se jim je, pa daleč ne tako zelo, kakor se je čudil tistim malim stvaricam, ki so bile naslikane pod podobami ali pa krog njih. Najbolj da so se podobne drobnim žuželkam, je zasodil. Nekatere so imele noge, le oči in nosu nobena ni imela.

Trzan je prvokrat v življenju videl tiskane črke in dobrih deset let je štel tistikrat —.

Seveda ni imel niti pojma o jeziku in o govoricu, o tiskani ali pisani besedi. Saj še vobče nikdar z nobenim bitjem ni govoril, niti ni koga kedaj videl brati.

Sredi knjige, pri črki l, je našel svojo staro sovražnico Saboro in na drugi strani, pri črki k, kačo Histo.

O, to je bilo strašno zanimivo! Še nikdar, kar pomni, se ni kedaj tako dobro zabaval. Ves se je zamislil v lepe slike in niti opazil ni, da se je zmrščilo. Sele ko ni videl več podob, je dvignil glavo.

Hranil je knjigo na polico in se je obrnil k vratom. Na tleh je ležal lovski nož Claytonov.

Pobral ga je in vzel seboj. Pokazal ga bo tovarišem, si je mislil.

Vrata je skrbno zaklenil za seboj. Ni hotel, da bi kdo drug prišel v kočjo in morebiti celo uničil zaklade, ki jih je skrivala.

mного lažje, nego na odrastlem drevju. Tu in tam se pojavi v mesecu juniju jabolčni vhadar, ki povzroči odpadanje nedorastlega sadu. Samica vhada jabolčne sadove, ko so dosegli debelost oreha ter polaga vanje jajčeca. Plodovi vsled tega odpadejo in iz jajčec izlezla ličinka se razvija v odpadnem sadu dalje, dokler se ne zarije v zemljo in tam zabubi. Škodljivca pokončujemo na ta način, da zemljo prekopljemo in pognojimo s kajnitom. Drevje, katerega smo pomladi posadili na stalno mesto, je treba večkrat pregledati in poganjke iz divjaka porezati. Odstraniti je tudi poganjke iz debela, drevesne krone in povsod, kjer se nahajajo na neprikladnih mestih. Ob suhi je treba na novo vsajena drevesa zalivati. Ako je premlado sadno drevje nastavilo plod, ga popolnoma odstranimo ali pa vsaj razredimo tako, da ostane na vsaki sadni češulji po en plod. — V drevesnici vršimo drugo okopavanje, kakor smo to storili v mesecu maju. Pineirajmo stranske poganjke starejših letnikov, da ne rastejo preobohotno, kar bi škodovalo rasti drevja navzgor. Dolgost stranskih poganjkov sme znašati k večjemu 15 cm. Na drevju, katerega nameravamo posaditi v jeseni in sadonosnik, odstranjujemo v primernih presledkih vse stranske poganjke, tako da dobimo do jeseni gotovo deblo. Okulante moramo privezovati na čepe, da rastejo kolikor mogoče navpično. Ako zapazimo odgrizene vršičke, je znamenje, da imamo opraviti s pristrigačem, katerega pokončujemo na ta način, da ob deževnih ali hladnih jutrih vršičke zbiramo ter s hrošči vred zažgemo. — Ko so dozorele češnje, je začeti z uporabo sadja. Za prodajo je češnje trgati s peclji in v času, ko še niso prezele. Prezele češnje brez pecljev se hitro zmečkajo ter postanejo za trg neporabne. Ako ne moremo prodati svežih češenj, jih posušimo, in porabimo pozimi v gospodinjstvu. Iz jagod prirejamo mezge, ki so zlasti za otroke zelo priljubljena slaščica.

Na polju in travnikih. Okopavajmo koruzo in sicer po možnosti v suhem vremenu. V to svrhu se poslužimo najbolje okopalnika, katerega vleče ena žival. Pri obdelovanju s stroji prihranimo ogromne svote obdelovalnih stroškov. Krompir osipajmo kakih 14—21 dni pred cvetom z osipalnikom, enako, kakor pri okopavanju.

Na travnikih je senena košnja v polnem teku. S košnjo začnimo, ko se nahaja večina trav v cvetu, to je, v prvi polovici junija. Po končanem cvetu pokošena trava daje vlaknasto in težko prebavljivo krmo. V senenih shrambah je paziti, da seno ne gnije in ne plesni, kar preprečimo s tem, da omejimo pristop zraka z močnim tlačanjem sena.

Na vrju. Sejemo poletno endivijo, za jesensko rabo pa kolerabo, fižol, grah in redkev. Presajajmo solato, pozno zelje, ohrovt, kolerabo, papriko in peso. Osipajmo kapusnice (glavice) ter jih zalivajmo z gnojnico. Paradižnike privezujemo h kolom in odrezujemo zalistnike. O kresu prenehajmo z rezanjem špargljev. Ob suhi zalivajmo temeljito s prestano vodo v jutrih in večerih. Odcvetele vrtnice obrežimo na popju. Presajajmo poletne cvetlice in sejmo turške nageljčke.

V kleti. Zapolnjujmo vino in žveplajmo sode po potrebi v presledkih 4—6 tednov. Kjer ni oken in zatornic, zamašimo kletne odprtine s slamo, da zabrani pristop toplega zunanega zraka. Sodove vehe in pilke naj so popolnoma okrogle ter naj ne prepuščajo zraka do vina. V slabo zadelanih sodih se zlasti v toplejšem poletnem času tvori kaj rada birsa, ki vino poslabša in naposled popolnoma pokvari.

Ni še storil deset korakov proti gozdu, ko se dvigne trdo pred njim iz grmičevja orjaška postava.

Izprva je mislil, da je kateri njegovih njegovih tovarišev počakal nanj, pa koj je spoznal hudega sovražnika.

Bolgani je bil, oddaljen sorodnik plemena goril. Bolganijev rod je bil sosed Kršakovoga, njegova lovišča so ležala proti jugu, smrtno sta se sovražila oba rodova. Kdo ve, kako in po kaj je prišel Bolgani na obrežje.

Beg je bil nemogoč, sovražnik je bil preblizu.

Trzan je vedel, da se bo moral boriti na življenje in smrt. Takih bojev med Bolganijevim in Kršakovim rodom je videl že več in vsakikrat je eden izmed obeh nasprotnikov obležal na mestu, večasi tudi oba.

Strahu ni poznal. Mlad fantič je sicer še bil, pa za svoja leta že silno miščast in močen. Življenje v pragozdu sredi nevarnosti ga je naučilo poguma in neustrašenosti, je utrdilo in ujeklenilo njegovo telo. Povrh se je pretakala po njegovih žilah plemenita, junaška kri bojevitih njegovih pradedov.

Ljubil je boj, srce mu je hitreje udarilo, pa ne iz strahu, ampak v veselju do divje borbe in do novih doživljajev. Umaknil bi se bil sicer strašnemu nasprotniku, če bi se mu nudila prilika, pa ne iz strahu, le zato ker se je zavedal, da mu ni kos.

Ker pa bi bil beg brezuspešen, se je pogumno in mirno postavil v bran, nobena mišica mu ni zatrepetala, niti trenil ni.

Stisnil je pesti in se zagnal Bolganiju v trebuh, ko je z grozečim rjoventjem skočil na denj.

(Dalje prihodnjic.)